

Joanna Beata Banach-Gutierrez

Prawo do rzetelnego procesu w międzynarodowym prawie karnym- sprawa S. Miloševića (Chorwacja, Bośnia i Hercegowina)

Streszczenie

Autorka w swoim artykule porusza kwestię odpowiedzialności jednostki w prawie międzynarodowym, w kontekście realizacji zasady rzetelnego procesu w postępowaniu przed międzynarodowym sądem karnym. Odwołując się do sprawy S. Miloševića autorka wykazuje, że MTKJ dokłada należytego wysiłku, aby prowadzone postępowania spełniały warunki fair trial.

Ustanawianie wspólnych zasad proceduralnych i dowodowych przed MTKJ ma sprzyjać regule, aby każdy oskarżony był sprawiedliwie traktowany (tried fairly) w toku postępowania karnego. Reguła ta odnosi się w pełni do procesu byłego przywódcy Jugosławii Slobodana Miloševića. Przedstawienie problematyki indywidualnej odpowiedzialności byłego przywódcy Jugosławii poprzedza omówienie celu powołania MTKJ oraz zakresu podmiotowego i przedmiotowego odpowiedzialności przed Trybunałem, jak również tła historycznego procesu w sprawie zbrodni popełnionych w Chorwacji, oraz Bośni i Hercegowinie.

Autorka podkreśla także wpływ międzynarodowej ochrony praw człowieka na wzmocnienie zasady rzetelnego procesu zarówno przed sądami krajowymi, jak i międzynarodowymi trybunałami karnymi. Ponadto, dokonując studiów prawnoporównawczych zaznacza, że model międzynarodowego sądownictwa karnego podlega stopniowo zmianom, przyjmując za cel osiągnięcie jak najbardziej skutecznego systemu zapobiegania i karania osób odpowiedzialnych za zbrodnie międzynarodowe.

System ten, jak wykazuje dotychczasowa praktyka wymaga dalszych wysiłków społeczności międzynarodowej dla jego efektywności i rzetelności przeprowadzanych postępowań karnych. Świadczy o tym między innymi proces byłego przywódcy Iraku Saddama Husseina. Skazanie na karę śmierci Saddama Husseina i wykonanie tego wyroku w grudniu 2006 r. przez Trybunał Iracki wykazuje właśnie pewną niedoskonałość międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości, albowiem zarówno proces, jak i wykonanie wyroku zdaniem wielu ekspertów stanowi poważne pogwałcenie prawa międzynarodowego.

W przypadku jednak procesu S. Miloševića takich zastrzeżeń nie można się dopatrywać, gdyż MTKJ stosował się do zasady rzetelnego procesu, przyznając oskarżonemu wszelkie możliwe gwarancje procesowe w toku prowadzonego postępowania.

The Right to Fair Trial in International Criminal Law - S. Milosevic's Case (Croatia, Bosnia and Herzegovina)

Summary

In Her article, the author discusses the problem of individual liability in international law against the backdrop of the implementation of the principle of fair trial in the proceedings before the international criminal court. With S. Milosevic's case as an example, the author points out that the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia spares no effort to make the proceedings meet the requirements of fair trial.

The establishment of common procedures and rules of evidence by the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia create favourable conditions for the defendant to be tried fairly in the penal proceedings. This rule refers to the trial of the former Yugoslavian leader,

Slobodan Milosevic. Before the discussion on the individual liability of the former state leader, the article presents the institution of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY) and the scope of liability before the tribunal as well as the historical background to the trial for the war crimes in Croatia, Bosnia and Herzegovina.

The author stresses the influence of the international human rights protection over the strengthening of the fair trial principle both before national courts and international criminal tribunals. Furthermore, while performing the legal and comparative study, the author underlines that the model of international criminal tribunals is subject to gradual changes taking as its objective the most efficient system of prevention and penalisation of persons answerable for international crimes.

The system, as show by the hitherto practice, calls for further effort of the international community to enhance its efficiency and reliability of conducted criminal actions. The trial of the former Iraqi leader, Saddam Hussein, testifies to this claim. His death sentence and execution in December 2006 by the Iraqi Tribunal exposes certain deficiencies of the international justice, for both the trial and the execution of capital punishment in many experts' opinion noticeably violated international law.

However, when it comes to the trial of S. Milosevic no such reservations were made as the ICTY complied with the fair trial principle granting the defendant all the possible proceedings security.

Право на тщательное процессуальное рассмотрение в международном праве - дело С. Милошевича (Хорватия, Босния и Герцеговина)

Резюме

Автор в своей статье затрагивает проблематику ответственности лица в международном праве, в контексте реализации принципа тщательности процесса в процедуре перед международным криминальным судом. Опираясь на материалы дела С. Милошевича автор утверждает, что Международный трибунал по бывшей Югославии (МТБЮ) прилагает надлежащие усилия, чтобы процедуры были согласны с правилами fair trial.

Установление общих процедурных и доказательных принципов перед МТБЮ должно способствовать такому правилу, чтобы относительно каждого обвиняемого было гарантировано справедливое ведение дела (tried fairly) в ходе криминальной процедуры. Это правило целиком и полностью касается процесса бывшего лидера Югославии Слободана Милошевича. Представлению проблематики индивидуальной ответственности бывшего лидера Югославии предшествует представление цели создания МТБЮ, границ субъективной и объективной ответственности перед Трибуналом, а также исторического контекста процесса по делу о преступлениях совершенных в Хорватии, а также в Боснии и Герцеговине.

Автор подчеркивает также влияние международной охраны прав человека на укрепление принципа тщательности ведения процесса - как перед отечественными судами, так и международными криминальными трибуналами. Кроме того, выполняя сравнительно - правовые исследования она подчеркивает, что модель международной криминальной юстиции постепенно изменяется, принимая за цель достижение как можно более эффективной системы предотвращения и наказания лиц, ответственных за международные преступления.

Эта система, как показывает предшествующая практика, требует дальнейших усилий международного сообщества для поддержания эффективности и тщательности проводимых криминальных процессов. Свидетельствует об этом также процесс

бывшего лидера Ирака Саддама Хуссейна. Приговор смертной казни Саддама Хуссейна и исполнение этого приговора в декабре 2006 г. Иракским Трибуналом демонстрирует собственно некоторое несовершенство международного правосудия, поскольку, как процесс, так и исполнение приговора, по мнению многих экспертов, является серьезным нарушением международного права.

В случае, однако, процесса С. Милошевича таких замечаний нельзя предъявить, поскольку МТБЮ придерживался принципа тщательности процесса, обеспечив обвиняемому во время процесса все возможные процессуальные гарантии.